Dosarul nr. 2a-4605/23 (dosar electronic 2-23081019-02-2a-14122023)
Judecătoria Chișinău, judecător Irina Țonov

D E C I Z I E

mun. Chișinău 20 martie 2024

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
În componența
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecătorii Viorica Mihaila și Vitalie Cotorobai
Grefier Zoia Plești

examinând, în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de Ministerul Justiției, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 19 septembrie 2023, pronunţată în cadrul cauzei civile iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Gusac Galina către Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și compensarea prejudiciului moral, prin care acțiunea a fost admisă integral, -

c o n s t a t ă:

La 6 iunie 2023 avocatul Beruceașvili Andrei, acționând în numele și interesele reclamantei Gusac Galina în baza mandatului avocațial nr. *****din 12.10.2022, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerului Justiției, solicitînd constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei privind aplicarea art.13 alin.(1) lit.b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.210 din 29 iulie 2016, pentru perioada 23 noiembrie 2016-20 decembrie 2022 și compensarea prejudiciului moral în sumă de 300000 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat, că la 23 noiembrie 2016 avocatul Gavrilova Svetlana, în interesele condamnatei Gusac Galina a depus cerere privind aplicarea art.13 alin.(1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016.

Relatează, că prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 2 iunie 2017 a fost respinsă cererea privind aplicarea prevederilor actului cu privire la amnistie. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017 a fost

admis recursul, casată încheierea Judecătoriei Hîncești din 2 iunie 2017 și dispusă rejudecarea cauzei.
Menționează reclamantul că, prin încheierea Judecătoriei Hîncești /sediul central/ din 08 mai 2019 a fost respinsă cererea privind aplicarea față de condamnatul Gusac Galina a actului de amnistie în temeiul art. 13 alin. (1) lit. b) Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 7 noiembrie 2019 a fost admis recursul și casată încheierea Judecătoriei Hîncești din 8 mai 2019 și dispusă rejudecarea cauzei.

Notează, că prin încheierea Judecătoriei Hîncești /sediul central/ din 16 iulie 2020 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea avocatului Sveltana Gavrilova înaintată în interesele condamnatului Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea XXV-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2020 a fost admis recursul avocatului Beruceașvili Andrei, casată încheierea Judecătoriei Hîncești din 16 iulie 2020 și dispusă rejudecare cauzei.

Mai menționează, că prin încheierea Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 8 iunie 2021 a fost admisă cererea avocatului Svetlana Gavrilova, înaintată în interesele condamnatului Gusac Galina, privind aplicarea prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 210 din 29.06.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și s-a redus, din pedeapsa închisorii neexecutate în privința condamnatului Gusac Galina prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 22 octombrie 2014, condamnată potrivit prevederilor art. 190 alin. (5) Cod penal, termenul de 1/4 ceea ce constituie 1 (unu) ani, 6 (șase) luni și 2 (două) zile. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2022 a fost admis recursul procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Beregoi Ghenadie și casata încheierea Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 8 iunie 2021, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Consecvent menționează, că la 16 decembrie 2022 a fost nevoită să depună cerere de încetare a procedurii de examinare a cererii din 23 noiembrie 2016 privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016, în legătura cu faptul că persoana condamnată a fost eliberată din detenție. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 20 decembrie 2022 procedura de examinare a cererii din 23 noiembrie 2016 privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016 a fost încetată.

Relevă reclamantul, că examinarea cererii condamnatului Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016 a avut

loc în perioada 23 noiembrie 2016 - 20 decembrie 2022, adică 6 ani și 27 de zile. Ținând cont de data emiterii actului de dispoziție a instanței de judecată (încheierea Judecătoriei Hâncești sediul Ialoveni din 20 decembrie 2022) se consideră că prezenta acțiune civilă de constatare a încălcării dreptului de judecare în termen rezonabil este depusă în termen.

Opinează, că în cadrul procesului de examinare a cererii privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016 i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, or deși problema de drept nu prezenta o complexitate sporită, în total procedura de examinare a avut loc timp de 6 luni și 27 de zile. Totodată deoarece termenul de examinare a cererii a fost atât de mare, reclamantul până la urmă nu a beneficiat de reducere cu 1/4 a termenului de pedeapsa stabilit prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 22.10.2014 și a fost deținută în detenție mai mult cu l (unu) ani, 6 (șase) luni și 2 (două) zile. În mod evident examinarea cererii cu privire la aplicarea prevederilor legii cu privire la amnistie fața de reclamant urma să aibă loc în regim prioritar, ținând cont de faptul că în cazul admiterii cererii urma să fie eliberată din penitenciar. Însă, până la urmă reclamantul nu a beneficiat de reducerea pedepsei penale, dar a continuat să execute pedeapsa.

Comunică, că în urma încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei i-a fost cauzat prejudiciul moral substanțial, or ultima a fost deținută în detenție în condițiile Penitenciarului nr.7 Rusca, deși demult urma să fie eliberată. Totodată în urma suferințelor psihice și stresului permanent, legat de neexaminarea cauzei în termen rezonabil s-a agravat starea sănătății, iar din detenție ultima a ieșit cu acutizarea bolilor comice. Mai mult ca atât, a pierdut încredere în sistemul judecătoresc, în valorile dreptății și legalității procesului de judecată. Totalitatea circumstanțelor expuse denotă că de către stat, în persoana instanțelor de judecată i-a fost încălcat grav dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Specifică, că ținând cont de gravitatea încălcărilor comise în privința acesteia și suferințele psihice suportate consideră că suma de 300000 lei va fi suma echitabilă și rezonabilă ce urmează a fi încasată din contul pârâtului cu titlu de reparare a prejudiciului moral suportat.

Solicită reclamantul constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, pentru perioada 23 noiembrie 2016-20 decembrie 2022 și compensarea prejudiciului moral în sumă de 300000 lei.

La cererea de chemare în judecată formulată, reprezentantul Ministerul Justiției, Bîtcă Irina, împuternicită în baza procurii nr. 65 din 16.05.2023 a prezentat referința prin care și-a exprimat dezacordul cu aceasta, a relatat că, justețea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referire la complexitatea

cauzei, comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților și miza (interesul) pentru reclamant.

Menționează, că reprezentantul pârâtului că, în urma analizei raportului motivat, prin prisma întreruperilor ce s-au perindat pe parcursul respectivului proces, consideră că nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei. Comportamentul părților, în calitate de criteriu de examinare a termenului rezonabil, constituie un punct determinant în ceea ce vizează prolongația examinării cauzei respective, fapt ce, însă nu urmează a fi concluzionat drept tergiversare, în urma analizei duratei procedurilor prin prisma imputabilității perioadei de examinare - anume instanței de judecată. Totodată, la subiectul criteriului comportamentului părților și autorității judecătorești, precizează reprezentantul pârâtului că instanțele au rămas imparțiale întotdeauna, dispunând amânări în favoarea tuturor părților. De asemenea, instanța a fost pusă în situația de amâna examinarea cauzei, anume din considerentul neprezentării unor participanți la proces sau urmare a unor cereri ce au determinat amânarea.

Relevă, că numărul și temeiniciei dispunerii întreruperilor în această cauza penală sunt neprezentarea condamnatului, cereri din partea reprezentantului condamnatului, ce au determinat amânarea ședinței, judecătorul s-a aflat în concediu anual de odihna, lipsa dosarului condamnatului și amânarea ședinței în legătură cu regimul special de activitate a judecătoriei, instituit în legătură cu infecția Covid-19. În această ordine de idei, reține reprezentantul pârâtului că în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzei, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept „tergiversare a examinării cauzei”, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului în acest sens. Astfel, realizând o apreciere, prin cumul, a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei, conchide reprezentantul pârâtului că perioada de referință în speța principală nu depășește limita rezonabilității pentru astfel de categorii de cauze. În contextul celor expuse și luând în considerație complexitatea cauzei, comportamentul părților, de sarcina lunară a fiecărui judecător din cadrul instanțelor de judecată și de contextul pandemic perindat pe parcursul examinării cauzei, notează reprezentantul pârâtului că autoritățile judecătorești au acționat cu bună-credință, cu o suficientă diligență, au întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării obiective și sub toate aspectele a cauzei.

Cu referire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 300000 reprezentantul pârâtului enunță că, solicitarea dată este exorbitantă, constituind o pretenție formulată în mod abstract, fiind o compensație iluzorie, în raport cu pretinsele suferințe invocate.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 19 septembrie 2023, acțiunea a fost admisă integral. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Gusac Galina la judecare în termen rezonabil a cauzei penale privind aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, în perioada 23

noiembrie 2016-20 decembrie 2022. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului Gusac Galina suma de 300000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, în perioada de la 23 noiembrie 2016-20 decembrie 2022.

În motivarea soluției sale, instanța de fond a reținut, că verificând și analizând circumstanțele cauzei, prin prisma celor relatate și a prevederilor legale ce guvernează prezentul litigiu, reieșind din conținutul raportului prezentat și criteriilor stabilite de CEDO, instanța a constatat că, reclamantului Gusac Galina i s-a încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a cererii privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016. Cererea reclamantului fiind examinată de la 23 noiembrie 2016 – 20 decembrie 2022, ceea ce se echivalează cu șase ani, o lună și trei zile.

Totodată instanța de fond a constatat, că scopul depunerii cererii înaintate de Gusac Galina a fost aplicarea amnistiei acesteia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, însă pe parcursul examinări cauzei a decăzut necesitatea, ea fiind eliberată în legătură cu ispășirea pedepsei în mărime deplină.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 25 septembrie2023, reprezentantul Ministerului Justiției a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2023, în corespundere cu prevederile art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Ministerul Justiției, din motivul necorespunderii acesteia prevederilor art. art. 364 și 365 din Codul de procedură civilă, fiind acordat părții apelante termen de 10 zile pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele Legii. Concomitent s-a explicat părții apelante, că în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită. În interiorul termenului acordat de instanță, partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicare în încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel declarate, urmare a acestui fapt prin încheierea instanței de apel din 31 ianuarie 2024 apelul declarat de Ministerul Justiției, a fost acceptat pentru examinare și intentată procedura în apel.

În motivarea apelului reprezentantul părții a indicat, că reieșind din practica juridică națională, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Prin urmare, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr. nr. 87 din 21 aprilie 2011.

A susținut reprezentantul părții, că justețea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referire la următoarele criterii de apreciere: complexitatea cauzei, comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților și miza (interesul) pentru reclamant.

A punctat, că art. 20 Codul de procedură penală reglementează, desfășurarea procesului penal în termen rezonabil, alin. (5) în situația în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza. Alin. (6) Judecătorul de instrucție sau instanța decide asupra cererii din alin. (5) printr-o încheiere motivată, prin care fie că obligă organul de urmărire penală sau, după caz, instanța care judecă în fond cauza să întreprindă un act procesual, stabilind, după caz, un anumit termen pentru accelerarea procedurii, fie că respinge cererea. încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Astfel a remarcat, că reclamantul în situația în care considera că „a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei”, respectiv, dispunea de toate pârghiile legale de a înainta instanței de judecată o cerere de urgentare a examinării cauzei. Prin urmare, la materialele dosarului este prezentă încheierea Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2022 prin care a fost respinsă cererea apărătorului Beruceașvili Andrei în interesele condamnatei Gusac Galina privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei penale, în ordine de recurs, în privința condamnatei Gusac Galina.

A relevat, că în urma analizei raportului motivat, prin prisma întreruperilor ce s-au perindat pe parcursul respectivului proces, consideră că nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei. Comportamentul părților, în calitate de criteriu de examinare a termenului rezonabil, constituie un punct determinant în ceea ce vizează prolongația examinării cauzei respective, fapt ce însă nu urmează a fi concluzionat drept tergiversare, în urma analizei duratei procedurilor prin prisma imputabilității perioadei de examinare - anume instanței de judecată.

A specificat, la subiectul criteriului comportamentului părților și autorității judecătorești, că instanțele au rămas imparțiale întotdeauna, dispunând amânări în favoarea tuturor părților. De asemenea, instanța a fost pusă în situația de amâna examinarea cauzei, anume din considerentul neprezentării unor participanți la proces sau urmare a unor cereri ce au determinat amânarea.

Subsidiar, cu referire la amânarea ședinței pentru a asigura prezența părților, a comunicat că situației îi sunt aplicabile dispozițiile art. 315 Cod de procedură penală, care indică la egalitatea în drepturi a părților în fața instanței. Astfel, potrivit normei numite procurorul, partea vătămată, partea civilă, apărătorul, inculpatul, partea civilmente responsabilă și reprezentanții lor beneficiază de drepturi egale în fața

instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor.

În această ordine de idei, a opinat că în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzei, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept „tergiversare a examinării cauzei", motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului în acest sens.

A mai specificat, că realizând o apreciere, prin cumul, a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei, conchide că perioada de referință în speța principală nu depășește limita rezonabilității pentru astfel de categorii de cauze. În contextul celor expuse și luând în considerație complexitatea cauzei, comportamentul părților, de sarcina lunară a fiecărui judecător din cadrul instanțelor de judecată și de contextul pandemic perindat pe parcursul examinării cauzei, reține că autoritățile judecătorești au acționat cu bună-credință, cu o suficientă diligență, au întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării obiective și sub toate aspectele a cauzei civile.

A notat, că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil) operează cu noțiunea de termen rezonabil și nicidecum cu termen calendaristic. Dreptul la satisfacție echitabilă stabilit de Legea nr. 87 și art. 6 CEDO este conferit în eventualitatea nerespectării termenului rezonabil, așa cum acesta este definit de jurisprudența CtEDO. în această ordine de idei, conchidem că termenul rezonabil poate fi definit drept interval dc timp convenabil și judicios, stabilit de lege, în limitele căruia are loc judecarea pricinii. Respectiv, instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate, suficiente și juste în vederea respectării drepturilor tuturor participanților procesului.

A declarat, că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesuală, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea principiilor fundamentale ale dreptului procesual penal, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil. De menționat că examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra tuturor celorlalte.

A mai relevat, că acordarea de satisfacții morale nu constituie o regulă, în materia drepturilor omului, o recunoaștere oficială și publică a violării constituie uneori prin sine o satisfacție *(Amihalachioae sau Timpul de Dimineață contra Moldovei)*.

A specificat cu referire la netemeinicia mărimii prejudiciului încasat de către instanța de fond și anume 300000 lei în favoarea intimatei Gusac Galina, reține că instanța de drept comun în acest sens urmează să aplice prevederile art. 118 Cod de procedură civilă, în temeiul căruia părțile sunt obligate să prezinte probe pe care le

invocă, conform legislației în vigoare. În acest context, subliniază și acel fapt că sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă numai pe seama pârâtului, dar se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și jurisprudența Curții Europene, excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate. La caz, apreciază pretenția intimatului admisă integral de către instanța de fond privind compensarea prejudiciului moral în cuantumul de 300000 lei, drept o sumă exorbitantă, constituind o pretenție formulată în mod abstract, fiind o compensație iluzorie, în raport cu pretinsele suferințe invocate.

Subsecvent, la subiectul caracterului exorbitant al sumei prejudiciului moral acordat, a menționat că pentru o examinare corectă a oricărui litigiu în baza Legii nr. 87/2011, trebuie să se ia în considerare principiul echității iar suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauze similare. Sarcina probării prejudiciului moral trebuie apreciată în mod individual penru fiecare cauză, ținând cont de argumentele ambelor părți în proces excluzându-se pretențiile execesive și vădit exagerate, ceea ce a promovat intimata în prezența acțiune care a și fost integral admisă de către instanța de fond, în jurisprudența sa în materia duratei nerezonabile de examinarea a litigiilor în fața instanțelor naționale de judecară ale Republicii Moldova, Curtea a acordat despăgubiri pentru prejudiciul moral care a variat între 1000 și 2500 euro pentru cinci sau 10 ani de examinare a acestora. Cea mai mică sumă este 600 euro care a fost acordată în cauza „Deservire" SRL vs Moldova (nr. 17328/04, 6 octombrie 2009) pentru 6 ani, în timp ce cea mai mare despăgubire în acest sens de 3000 euro în cauza Cravcenco vs Moldova (nr. 13012/02, 15 ianuarie 2008) pentru o perioadă de 10 ani de examinare a unui litigiu de muncă, în una din hotărâri versus Republica Moldova, a acordat reclamantului 2700 euro în calitate de prejudiciu moral (deși reclamantul pretinsese 15000 euro) pentru o perioadă de examinare a cauzei de peste 15 ani *(a se vedea Cimpoeş vs Republica Moldova, nr. 12030/13, 14 decembrie 2021*).

În acest context, a accentuat, că încasarea a 300000 lei prin hotărârea pronunțată de instanța de fond în baza Legii nr. 87/2011, pentru o perioadă de examinare, în ansamblu, de 6 ani, constituie o hotărâre nefondată.

La cererea de apel declarată partea intimată nu a prezentat referință.

Reprezentantul apelantului/pârât Ministerul Justiției, Bîtca Irina în cadrul ședinței instanței de apel a susținut apelul declarat, făcând referire la motivele de fapt și temeiurile de drept indicate în el, a solicitat admiterea lui potrivit pretențiilor invocate în acesta.

Reprezentantul intimatei/reclamante Gusac Galina, avocatul Berușceașvili Andrei în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat de Ministerul Justiției întemeiat și necesar a fi admis, cu modificarea hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 19 septembrie 2023, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum a fost indicat anterior, reprezentantul apelantului Ministerul Justiției, a depus apelul la data de 25 septembrie 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 19 septembrie 2023. Astfel, Colegiul atestă că apelul a fost declarat în termen.

Cadrul legal pertinent aplicabil cauzei.

În conformitate cu art. 385 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să modifice hotărârea primei instanțe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează, că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Totodată, sarcina instanței de apel derivă, reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul accentuează, că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani vs Spania, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis contra Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru aşi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Totodată, conform art. 2 alin. alin. (1), (2) şi (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-

a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată, privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege şi de legislația procesuală civilă.

Colegiul relevă, că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura, în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Potrivit art. 3 alin. (2) al aceleiași norme legale, în cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul examinării cauzei în fond sau în decursul a 6 luni de la intrarea în vigoare a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală ori a actului judecătoresc de dispoziție.

Conform art. 4 alin. (2) şi alin. (3) din Legea numită, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat, privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Conform prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum şi a costurilor şi a cheltuielilor de judecată.

Potrivit art. 2036 Cod civil (1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri; (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial; (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege; (4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit; (5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

În corespundere cu dispozițiile art. 2037 Cod civil (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate; (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate; (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de apel.

Din suportul probator prezent la actele cauzei, și anume din conținutul raportului motivat întocmit de către Judecătoria Hîncești rezidă, că la 23 noiembrie 2016 Gusac Galina a depus cerere privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 28 noiembrie 2016 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, ședința fiind fixată pentru 18 ianuarie 2017.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 18 ianuarie 2017 s-a declinat competența în favoarea judecătorului cu atribuții de judecător de instrucție pentru examinarea cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 3 februarie 2017 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, ședința fiind fixată pentru 21 martie 2017.

În cadrul ședinței de judecată din data de 21 martie 2017, s-a finisat cercetarea judecătorească și s-a anunțat întrerupere pentru deliberare și pronunțare pentru data de 20 aprilie 2017.

La data de 20 aprilie 2017, ședința de judecată a fost amânată din motiv că la materialele dosarului lipsește dosarul personal al condamnatului, ședința fiind numită pentru data de 2 mai 2017.

În cadrul ședinței de judecată din 2 mai 2017 s-a dispus amânarea deliberării și pronunțării încheierii pentru 2 iunie 2017.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 2 iunie 2017 s-a respins cererea condamnatei Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Ulterior, la data de 22 iunie 2019 Gusac Galina a depus cerere de recurs împotriva încheieri Judecătoriei Hîncești din 2 iunie 2017.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017 s-a casat încheieri Judecătoriei Hîncești din 2 iunie 2017 și s-a dispus rejudecarea cauzei în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 8 decembrie 2017 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, ședința fiind fixată pentru 15 martie 2018.

Ședințele de judecată din 15 martie 2018, 16 mai 2018, 10 septembrie 2018, 31 octombrie 2018, 20 decembrie 2018 și 26 februarie 2019 au fost amânate, pe motiv că condamnatul Gusac Galina nu a fost etapată la ședința de judecată.

La ședința de judecată din 5 martie 2019 s-a examinat dosarul, fiind anunțat întrerupere pentru deliberare și pronunțarea încheierii pentru 1 aprilie 2019.

Ședința de judecată din 1 aprilie 2019 nu a avut loc, din absența motivată a judecătorului, următoarea ședință de judecată s-a fixat pentru 8 mai 2019.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 8 mai 2019 a fost respinsă cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Hîncești din 8 mai 2019 la data de 19 iulie 2019 și 24 iulie 2019, atât Gusac Galina, cât și reprezentantul acesteia au depus recurs asupra încheierii nominalizate.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 7 noiembrie 2019 s-a casat încheieri Judecătoriei Hîncești din 8 mai 2019 și s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 2 ianuarie 2020 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, ședința fiind fixată pentru 9 martie 2020.

În cadrul ședinței de judecată din 9 martie 2020 s-a admis cererea reprezentantului Gusac Galina cu privire la amânarea ședinței de judecată, următoarea ședință de judecată fiind fixată pentru 15 aprilie 2020.

Ședința de judecată din 15 aprilie 2020 nu a avut loc în legătură cu situația epidemiologică privind COVID-19 în țară, următoarea ședință de judecată fiind fixată pentru data de 16 iunie 2020.

Ședința de judecată din 16 iunie 2020 nu a avut loc în legătură cu aflarea judecătorului în concediul anual de odihnă, ședința de judecată fiind amînată pentru data de 17 iulie 2020.

În cadrul ședinței de judecată din data de 17 iulie 2020, s-a finisat cercetarea judecătorească și s-a anunțat întrerupere pentru deliberare și pronunțare pentru data de 16 iulie 2020.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 16 iulie 2020 a fost respinsă cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin.(1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Hîncești din 16 iulie 2020 la data de 28 iulie 2020 Gusac Galina a depus recurs asupra încheierii nominalizate.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2020 s-a casat încheieri Judecătoriei Hîncești din 16 iulie 2020 și s-a dispus rejudecarea cauzei, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 23 octombrie 2020 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art.13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Ulterior prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 5 ianuarie 2021 instanța de judecată și-a declinat competența în favoarea judecătorului cu atribuții de judecător de instrucție și anume judecătorului Botnaraș Viorel pentru examinarea cererii lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Hîncești Botnaraș Viorel din 21 ianuarie 2021 s-a declinat competența în favoarea judecătorului Crețu Constantin.

În continuare prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 1 februarie 2021 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, ședința de judecată fiind fixată pentru data de 4 martie 2021.

În cadrul ședinței de judecată din 4 martie 2021 a fost admisă cererea avocatului și amânată ședința de judecată pentru data de 13 aprilie 2021.

Ședința de judecată din 13 aprilie 2021 nu a avut loc în legătură cu situația epidemiologică privind COVID-19 în țară, următoarea ședință de judecată fiind fixată pentru data de 17 mai 2021.

În cadrul ședinței de judecată din data de 17 mai 2021, s-a finisat cercetarea judecătorească și s-a anunțat întrerupere pentru deliberare și pronunțare pentru data de 8 iunie 2021.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 8 iunie 2021 a fost admisă cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Hîncești din 8 iunie 2021 la data de 22 iunie 2021 Procuratura Hîncești a depus recurs asupra încheierii nominalizate, iar prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2022 s-a casat încheieri Judecătoriei Hîncești din 8 iunie 2021 și s-a dispus rejudecarea cauzei, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 26 septembrie 2022 a fost primită în procedură cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, ședința de judecată fiind fixată pentru 16 noiembrie 2022.

Ședința de judecată din 16 noiembrie 2022 a fost amânată din motivul neprezentării părților la proces, ședința fiind numită pentru 20 decembrie 2022.

Prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 20 decembrie 2022 s-a admis cererea reprezentantului Gusac Galina, avocatul Beruceașvili Andrei și s-a încetat procesul pornit la cererea lui Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Corespunzător, reclamanta Gusac Galina pretinde la repararea de către Stat a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, pentru perioada 23 noiembrie 2016-20 decembrie 2022.

Colegiul ține să accentueze, că reclamanta Gusac Galina a motivat existența prejudiciului moral prin efectul procedurii penale, acțiunilor în cadrul acesteia.

La acest capitol Colegiul atestă, că instanța de fond corect a stabilit starea de fapt, corect a identificat și aplicat cadrul legal litigiului dedus judecății și corect a constatat existența criteriilor, cumulului de circumstanțe și situației, ce impune survenirea răspunderii Statului pentru acțiunile instituțiilor sale în cadrul examinării cererii condamnatei Gusac Galina privind aplicarea art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016. Or, după cum a fost stabilit, cererea condamnatei Gusac Galina a fost examinată de la 23 noiembrie 2016-20 decembrie 2022, ceea ce se echivalează cu șase ani, o lună și trei zile.

Astfel, raportând cadrul legal citat la circumstanțele speței Colegiul conchide, că în situația descrisă se întrunesc temeiurile legale de intervenire a răspunderii Statului pentru încălcarea termenului rezonabil la examinării cauzei intentate la cererea înaintată de Gusac Galina privind aplicarea actului de amnistie în temeiul

Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016.

Colegiul respinge argumentele Ministerului Justiției în acest sens, referitoare la respectarea termenului de către instanțele de judecată la examinarea cererii condamnatului Gusac Galina. Or, aceste argumente contravin stării reale de fapt constatate de instanță și reglementate de normele de drept material aplicabile.

În circumstanțele expuse Colegiul conchide ca fiind corectă concluzia instanței de fond, privind întrunirea condițiilor de intervenire a răspunderii Statului pentru încălcarea termenului rezonabil la examinării cauzei intentate la cererea înaintată de Gusac Galina privind aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016. Cu toate acestea Colegiul admite argumentele Ministerului Justiției, ce se referă la caracterul excesiv al sumei, echivalent bănesc al prejudiciului moral, adjudecat și va admite apelul acestuia în această privință, modificând soluția instanței de fond prin micșorarea sumei echivalentului bănesc al compensației prejudiciului moral cauzat, acordat în calitate de despăgubire pentru daunele morale cauzate.

Potrivit art. 5 al Legii nr. 87 din 21.04.2011 în urma constatării faptului că, a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, instanţa de judecată decide asupra acordării unei satisfacţii echitabile din contul bugetului de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum şi a costurilor şi a cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 2036 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform prevederilor art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea compensaţiei pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, măsura în care această compensare poate aduce satisfacţie persoanei vătămate.

În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţi Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Totodată, la aprecierea prejudiciului moral,

se i-a obligatoriu în consideraţie principiul general al echităţii şi suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în speţele similare.

După cum a fost indicat anterior, Colegiul consideră că cuantumul compensației pentru prejudiciul moral cauzat reclamantului nu a fost corect determinat de instanța de fond, fiind unul net peste nivelul prejudiciului moral cauzat în coraport cu modul în care a derulat procedura penală, drepturilor și libertăților afectate, întinderea, perioada și durata acestor încălcări și limitări. Or, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele sus-descrise, cum nici de persoana reclamantului și starea socială a acestuia, nu a ținut cont de modul de percepere a reclamantului în societate în raport cu calitatea sa socială, intensitatea și periodicitatea suferințelor cauzate urmare a procedurilor la care a fost supus, atât de ordin psihic cât și moral, acestea fiind de o profunzime și intensitate suficientă pentru a impune Statul la acordarea unor despăgubiri bănești pentru recuperarea prejudiciului moral cauzat, însă într-un cuantum mai mic decât cel determinat de prima instanță.

Or, cuantumul compensației prejudiciului moral cauzat reclamantului trebuie să fie într-un raport proporțional gradului de suferințe psihice și morale, cum și gradului în care reputația acestuia a fost lezată, gradului de vinovăție al autorului prejudiciului, cât și cu măsura în care această compensare va aduce satisfacție victimei, fiind luat ca reper acțiunile și măsurile penale efectuate în privința lui, perioada și intensitatea restricțiilor și atentări la drepturile și libertățile fundamentale, cum și însăși perioada menținerii acestuia în cadrul procedurii penale.

Prin urmare, instanța de apel constată că suma de 300000 MDL, dispusă spre încasare, reprezintă o sumă excesivă, aceasta urmând a fi micșorată până la suma de 40000 MDL, aceasta fiind rezonabilă și echitabilă, acordând o despăgubire utilă și suficientă, compensatoare pagubelor de ordin moral cauzat persoanei vizate, această despăgubire corespunzând și criteriilor de despăgubire stabilite de CtEDO prin jurisprudența sa. Colegiul a concluzionat astfel datorită modului de derulare a procesului, complexitatea acestuia și comportamentul. părților, finalitatea procedurii, scopul urmărit și așteptările persoanei în raport cu rezultatul examinării cauzei, cum și situațiile de fors-major și, anume, pandemia de COVID-19 existentă pe perioada derulării procesului.

Din considerentele expuse și, având în vedere că circumstanțele pricinii şi normele materiale au fost stabilite, dar circumstanțele de fapt, privind cuantumul despăgubirii morale au fost reținute incorect, cu aprecierea lor greșită de către prima instanță, cum și aplicarea parțial incorectă a cadrului legal în acest sens, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Ministerul Justiției și a modifica hotărârea instanței de fond, în partea cuantumului prejudiciului moral dispus spre încasare.

Reieșind din cele relatate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. b) și

389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e:

Admite apelul declarat de Ministerul Justiției.

Modifică hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 19 septembrie 2023, pronunţată în cadrul cauzei civile iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Gusac Galina către Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cu repararea prejudiciului moral și micșorează cuantumul prejudiciului moral încasat de la suma de 300000 (trei sute mii) MDL la suma de 40000 (patruzeci mii) MDL.

Decizia este definitivă și executorie din data adoptării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ana Panov**
Judecător

Judecătorii **Viorica Mihaila**

Vitalie Cotorobai